Yleisradio Oy 28.9.2023

LAUSUNTO

Asia: U 73/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi poliittisen mainonnan avoimuudesta ja kohdentamisesta sekä Euroopan tason poliittisten puolueiden ja Euroopan tason poliittisten säätiöiden ohjesäännön muuttamisesta

Yleisradio kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Yleisradio katsoo valtioneuvoston riittävästi huomioineen kannassaan asetusehdotuksen olennaiset taustasyyt sekä tunnistaneen ehdotuksen kehityskohteet.

Yleisradio toteaa yleishuomionaan, että samalla, kun asetusehdotuksella pyritään parantamaan poliittisen mainonnan avoimuutta, on huolehdittava siitä, ettei ehdotuksella tosiasiallisesti kavenneta sanan- ja tiedonvälityksenvapautta.

Yleisradio pitää erityisen tärkeänä neuvotteluissa saavutettua yleisnäkemystä koskien journalismin ja henkilökohtaisen puheen erottamista asetuksessa tarkoitetusta mainonnasta. Asetus tulee soveltamisalaa koskevilta sanamuodoiltaan laatia kestäväksi siten, ettei esimerkiksi politiikkaa koskevan journalismin toimintaedellytyksiä heikennetä. Tältä osin Yleisradio viittaa ja kiinnittää erityistä huomiota asetusehdotuksen uuteen, poliittisen mainonnan tunnistamista koskevaan 2 a artiklaan, siihen sisältyviin määrittelykriteereihin sekä näitä koskeviin johdanto-osan perustelukappaleisiin.

Yleisradio niin ikään kannattaa valtioneuvoston ensisijaisesti tärkeänä pitämää henkilön mahdollisuutta vastaanottaa hänelle kohdennettuja poliittisia viestejä sekä sitä, ettei kohdennettua poliittista mainontaa koskeva sääntely ulottuisi poliittisten toimijoiden puhtaasti henkilökohtaiseen toimintaan (esimerkiksi sosiaalisen median julkaisuihin). Tältä osin liian kireä sääntely olisi omiaan näivettämään yhteiskunnallista keskustelua.

Yleisradio kannattaa ajatusta komission ylläpitämästä mainonnan keskitetystä mainosarkistosta, mikäli tällainen on järjestettävissä kustannustehokkaasti ja siten, että toteutus palvelee kenen tahansa mahdollisuutta saada vaivatta tietoa poliittisen mainonnan taustoista.

Lopuksi Yleisradio toteaa ymmärtävänsä tarpeen huolehtia siitä, ettei pieniin ja keskisuuriin poliittista mainontaa tarjoaviin palveluihin kohdistettu hallinnollinen taakka muodostu kohtuuttomaksi. Samalla Yleisradio pitää kuitenkin asetuksen perimmäisen tavoitteen toteutumisen kannalta tärkeänä, että asetusta sovelletaan poliittisen mainonnan toimijoihin laajasti, suhteellisuusperiaate ja perusoikeuksien tasapaino huomioiden.